

“PHONG TRÀO PHÁT HUY SÁNG KIẾN, CẢI TIẾN KỸ THUẬT, NÂNG CAO NĂNG SUẤT LAO ĐỘNG TRONG ĐỘI NGŨ CÔNG NHÂN, LAO ĐỘNG”

Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam

Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ Chính trị đưa ra tầm nhìn đến năm 2045 Việt Nam trở thành một trong những trung tâm sản xuất và dịch vụ thông minh, trung tâm khởi nghiệp đổi mới sáng tạo thuộc nhóm dẫn đầu khu vực châu Á; có năng suất lao động (NSLĐ) cao, có đủ năng lực làm chủ và áp dụng công nghệ hiện đại trong tất cả các lĩnh vực kinh tế - xã hội, môi trường, quốc phòng, an ninh.

Theo số liệu của Viện năng suất, bình quân giai đoạn 2016-2020, NSLĐ của Việt Nam tăng 5,77%, cao hơn mức tăng bình quân 4,35% của giai đoạn 2011-2015, đạt mục tiêu tăng NSLĐ bình quân hàng năm được đưa ra trong Nghị quyết số 05-NQ/TW Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII: “Giai đoạn 2016-2020: tốc độ tăng NSLĐ bình quân hàng năm cao hơn 5,5%”. Tính chung giai đoạn 2011-2020, NSLĐ bình quân tăng 5,06%/năm [2]. Theo Báo cáo Năng lực cạnh tranh toàn cầu của Diễn đàn Kinh tế thế giới, Việt Nam đứng thứ 67 trong 141 nền kinh tế năm 2019, trong khi các chỉ số thành phần về năng lực đổi mới sáng tạo chỉ xếp thứ 76. Điều này cho thấy, Việt Nam cần tiếp tục kiến tạo môi trường thuận lợi cùng với các thể chế, chính sách mới cho khu vực doanh nghiệp để thúc đẩy quá trình nâng cao công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Tuy nhiên, tính theo sức mua tương đương năm 2011, năng suất lao động của Việt Nam năm 2019 chỉ bằng 7,6% mức năng suất của Singapore; 19,5% của Malaysia; 37,9% của Thái Lan; 45,6% của Indonesia; 56,9% của Philippines và 68,9% của Brunei [3]. Điều này cho thấy nền kinh tế Việt Nam sẽ phải đối mặt với thách thức rất lớn trong thời gian tới để có thể bắt kịp mức năng suất lao động của các nước ASEAN-6.

Do vậy, nâng cao NSLĐ là yếu tố quan trọng thúc đẩy sự phát triển kinh tế đất nước. Đó cũng chính là yêu cầu đặt ra đối với tất cả các bộ, ngành, địa phương, mọi thành phần kinh tế cùng chung tay phát triển đất nước nhanh, bền vững. Trong đó, thông qua các phong trào thi đua nhằm phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, nâng cao năng suất lao động trong đội ngũ công nhân, lao động (CNLD) là vấn đề quan trọng cần được quan tâm.

1. Kết quả phong trào thi đua của CNLD trong phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, nâng cao năng suất lao động

Thời gian qua, các phong trào thi đua lao động giỏi, lao động sáng tạo cải tiến kỹ thuật nâng cao năng suất lao động đã được các cấp công đoàn triển

khai và đã đạt được những kết quả quan trọng. Cụ thể: Phong trào thi đua “Lao động giỏi, Lao động sáng tạo” được tổ chức, triển khai hiệu quả trong CNLĐ cả nước và trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội. Giai đoạn 2016 - 2020, phong trào tập trung vận động đông đảo cán bộ khoa học kỹ thuật, các nhà quản lý và CNLĐ hăng hái thi đua phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, nghiên cứu khoa học, ứng dụng tiến bộ mới vào sản xuất, kinh doanh, công tác, hướng tới mục tiêu khai thác tối đa các nguồn lực trong nước, trong đó có nguồn lực về khoa học công nghệ nhằm nâng cao NSLĐ. Trong giai đoạn này đã có hơn 1 triệu sáng kiến cải tiến kỹ thuật, giải pháp sản xuất làm lợi 198.690 tỷ đồng; có hơn 74.000 đề tài nghiên cứu khoa học làm lợi 331.299 tỷ đồng. Tổng cộng các sáng kiến và đề tài trong 5 năm làm lợi 529.989 tỷ đồng [3].

Các phong trào thi đua “Lao động giỏi, lao động sáng tạo, phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật”, được các cấp công đoàn phối hợp với Người sử dụng lao động phát động thi đua định kỳ hoặc theo đơn hàng sản xuất với các tên gọi như: “Năng suất cao hơn, chất lượng tốt hơn”, “Giảm hao phí nguyên vật liệu”, “Cải tiến kỹ thuật, máy móc”, “Giảm tỷ lệ hàng lỗi, hàng phế” hay “phong trào 6S - Sàng lọc, Sắp xếp, Sạch sẽ, Sẵn sàng, Sẵn sàng, Safety (an toàn)”... Phong trào thi đua đã tạo nên sức lan tỏa mạnh mẽ và tác động tích cực đến tư tưởng, nhận thức, hành động của cán bộ, đoàn viên, CNLĐ. Rất nhiều người lao động đã tích cực hưởng ứng tham gia sáng tạo, nghiên cứu các giải pháp, sáng kiến, ứng dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật, công nghệ mới đưa vào sản xuất mang lại hiệu quả cao, tiết kiệm, giảm chi phí quản lý, giảm tiêu hao nguyên liệu, nhiên liệu, năng lượng, tạo ra nhiều sản phẩm đạt chất lượng cao, nâng cao năng suất lao động, giảm giá thành đủ sức cạnh tranh, tham gia hội nhập khu vực và quốc tế.

Qua các phong trào thi đua, đã phát huy được tài năng, trí tuệ, sức sáng tạo và nhiệt huyết của đông đảo công nhân, viên chức, lao động, làm xuất hiện những tập thể anh hùng, cá nhân anh hùng, chiến sĩ thi đua, các điển hình tiên tiến luôn hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao, vượt các chỉ tiêu thi đua của cơ quan, doanh nghiệp, đơn vị đề ra và được khen thưởng các hình thức cao của Tổng Liên đoàn, của Chính phủ và Nhà nước. Trong đó có thể kể đến một số địa phương, ngành, doanh nghiệp, cá nhân người lao động tiêu biểu cho phong trào này như:

- *Tại Bình Dương*, trong giai đoạn 2016 - 2020, đã có 3.650 công trình, sáng kiến, cải tiến, giải pháp hữu ích được CNLĐ nghiên cứu và đưa vào ứng dụng đạt kết quả tốt, làm lợi cho doanh nghiệp trên 1.485 tỷ đồng [4].

- *Tại Thanh Hóa*, trong 5 năm qua phong trào thi đua “Lao động giỏi, Lao động sáng tạo” trong các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đã có 19.398 sáng kiến, đề tài nghiên cứu khoa học các cấp được áp dụng vào sản xuất, công tác với giá trị làm lợi hàng trăm tỷ đồng cho cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp; [5].

- *Tại Quảng Ninh*, 5 năm qua đã có trên 5.000 công trình, phần việc do công đoàn tham gia quản lý với tổng giá trị trên 78.400 tỷ đồng; có gần 18.000 sáng kiến cải tiến, làm lợi trên 650 tỷ đồng. [6].

- *Tại Đồng Nai*, chỉ tính riêng các doanh nghiệp trong các khu Khu công nghiệp, trong 5 năm qua có 97.243 sáng kiến thực hiện ở các đơn vị, làm lợi cho các đơn vị, doanh nghiệp trên 79 tỷ đồng. [7].

- *Ngành Dầu khí*, trong 05 năm qua, có 2.779 sáng kiến cấp cơ sở được đơn vị đề nghị Tập đoàn xem xét công nhận, trong đó có 2.098 sáng kiến được công nhận cấp Tập đoàn, số tiền làm lợi hơn 8.772 tỷ đồng [8].

- *Tại Tập đoàn Prime*, Giai đoạn 2015 - 2019 toàn Tập đoàn đã có 880 sáng kiến được ghi nhận với tổng giá trị làm lợi hơn 220 tỷ đồng và tổng giá trị tiền thưởng cho các sáng kiến hơn 200 triệu đồng [9].

Các phong trào thi đua lao động giỏi, lao động sáng tạo trong khu vực doanh nghiệp đã đem lại hiệu quả thiết thực trong hoạt động sản xuất kinh doanh ở doanh nghiệp, góp phần quan trọng vào thành tựu chung của đất nước. Từ phong trào thi đua đó, đã giúp cho đông đảo CNLĐ xác định được ý thức, trách nhiệm của mình; tích cực thi đua học tập và làm theo tấm gương của Bác, bồi dưỡng lòng yêu nước, yêu lao động, về ý thức tự lực tự cường, phát huy tinh thần sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, tạo sức lan tỏa và không khí thi đua sôi nổi trên cả nước.

Trong bối cảnh các cấp, các ngành, cơ quan đơn vị, doanh nghiệp tập trung quyết liệt thúc đẩy sản xuất kinh doanh, khắc phục nhanh hậu quả của đại dịch, Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam đã phát động Chương trình “75 nghìn sáng kiến vượt khó, phát triển” từ tháng 2 đến tháng 5 năm 2021 do chính người lao động trực tiếp báo cáo trên nền tảng công nghệ số. Kết quả có 290.311 lượt đăng ký sáng kiến đến từ 83 đầu mối công đoàn cấp tỉnh, thành phố, ngành trực thuộc Tổng Liên đoàn, trong số đó có 250.177 sáng kiến cập nhật đầy đủ thông tin hợp lệ theo quy định. Đã có 318 hồ sơ sáng kiến tiêu biểu, xuất sắc nhất đề nghị Tổng Liên đoàn khen thưởng gồm: 175 sáng kiến trên lĩnh vực sản xuất, kinh doanh; 41 sáng kiến trên lĩnh vực công tác cải cách hành chính, xây dựng Đảng, quản lý, điều hành; 82 sáng kiến trên lĩnh vực y tế, giáo dục và 20 sáng kiến trên lĩnh vực bảo vệ môi trường, an toàn lao động [13]. Nhìn chung, các sáng kiến đều có giá trị làm lợi cao, phản ánh sự sáng tạo, gắn kết giữa đoàn viên, người lao động với doanh nghiệp, người đứng đầu đơn vị, góp phần tiết kiệm chi phí sản xuất, tăng năng suất, hiệu quả công việc, chia sẻ khó khăn với đơn vị, doanh nghiệp để từng bước ổn định, phát triển.

Nhìn chung, các phong trào thi đua trong lao động sản xuất đã trở thành nguồn động lực của CNLĐ, khuyến khích thi đua tiết kiệm nguyên, nhiên vật liệu, đề xuất sáng kiến cải thiện điều kiện làm việc và góp phần xây dựng cơ

quan, đơn vị phát triển bền vững; góp phần vào phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và xây dựng giai cấp công nhân Việt Nam ngày càng lớn mạnh.

2. Khó khăn, hạn chế trong việc phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, nâng cao năng suất lao động trong CNLD hiện nay

Từ thực tiễn thời gian qua cho thấy, bên cạnh những kết quả đạt được, việc phát huy tính sáng tạo, sáng kiến cải tiến kỹ thuật, nâng cao năng suất lao động của CNLD còn có những khó khăn, tồn tại nhất định, trong đó phải kể đến như:

Thứ nhất, các phong trào thi đua lao động giỏi, lao động sáng tạo chưa thực sự sâu rộng trong khu vực ngoài nhà nước.

Thứ hai, nhiều đơn vị chỉ tổ chức phong trào thi đua thường xuyên theo năm mà chưa chú trọng việc tổ chức các phong trào thi đua ngắn hạn nhằm giải quyết một hoặc một số nhiệm vụ có tính quan trọng theo thời điểm của cơ quan, đơn vị nên chưa tăng thêm lợi ích của số sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, giải pháp hữu ích.

Thứ ba, việc tổ chức phát động phong trào thi đua ở một số cơ quan, đơn vị còn mang tính hình thức, chủ yếu dựa trên chỉ tiêu, nội dung thi đua theo phát động chung của công đoàn cấp trên.

Thứ tư, công tác tuyên truyền, vận động phong trào thi đua còn có mặt hạn chế, nhất là tuyên truyền điển hình của các phong trào dẫn đến một bộ phận NLĐ chưa thấy được ý nghĩa, tác dụng của thi đua, chưa thật sự tích cực hưởng ứng tham gia.

Thứ năm, công tác tổng kết, biểu dương khen thưởng, nhân rộng cách làm hay, đạt hiệu quả cao của các điển hình tiên tiến còn chưa được chú trọng thực hiện thường xuyên...

3. Kiến nghị tiếp tục phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, nâng cao năng suất lao động trong đội ngũ CNLD

Trong thời gian tới, cần tiếp tục thúc đẩy phát huy sáng kiến, sáng tạo cải tiến kỹ thuật, nâng cao năng suất lao động trên các lĩnh vực sản xuất, kinh doanh, góp phần vượt qua khó khăn, phát triển kinh tế. Để làm được điều đó, cần thực hiện một số giải pháp sau:

Thứ nhất, đổi mới và nâng cao hiệu quả của các phong trào thi đua sáng kiến, sáng tạo, cải tiến kỹ thuật nâng cao năng suất lao động trong CNLD

- Công tác thi đua - khen thưởng có vai trò và tác dụng to lớn đối với việc nâng cao năng suất lao động, chất lượng sản phẩm, hiệu quả công tác góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Đặc biệt, hiện nay, nước ta đang chuyển sang thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, thời đại của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4, vì vậy việc đổi mới phong trào thi đua yêu nước trong CNLD là việc làm có ý nghĩa rất quan trọng. Đổi

mới hình thức thi đua khen thưởng phải hướng tới những hoạt động phù hợp với từng cơ quan, đơn vị. Khen thưởng phải phát hiện được những điển hình, đánh giá đúng người, thành tích, khen thưởng phải dân chủ, công khai, chú trọng phát hiện và bồi dưỡng nhân rộng các điển hình tiên tiến.

- Thường xuyên tổ chức ở nhiều cấp độ các hội thi lao động sáng tạo về từng lĩnh vực để tạo điểm nhấn, sự đa dạng cho phong trào như: tập trung nghiên cứu cải tiến, chế tạo phụ tùng thay thế nhập khẩu, thiết kế kỹ thuật, thi công, hoàn thành quy trình công nghệ, tạo mẫu cho sản phẩm, tính toán sử dụng vật tư và thiết bị trong nước để sản xuất tạo ra sản phẩm, hàng hóa mới có chất lượng cao, giảm chi phí đầu tư, nâng cao hiệu quả sử dụng, đẩy mạnh nội địa hoá sản phẩm.

Thứ hai, phát huy vai trò của tổ chức công đoàn trong việc phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, nâng cao năng suất lao động trong đội ngũ công nhân, viên chức, người lao động Việt Nam

- Công đoàn - tổ chức chính trị - xã hội rộng lớn của CNLD - có trách nhiệm tổ chức các phong trào thi đua, động viên đông đảo CNLD tích cực tham gia, nhất là phong trào về sáng kiến, sáng tạo, thi đua phấn đấu đạt được thành tích tốt nhất trong lao động, sản xuất, trong học tập, công tác để thực hiện thắng lợi mục tiêu kinh tế - xã hội, góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

- Các cấp công đoàn cần phát huy sự chủ động, phối hợp chặt chẽ và tranh thủ sự ủng hộ của NSDLĐ về các điều kiện cần thiết cho việc tổ chức các phong trào thi đua; kết hợp tốt việc tổ chức phong trào thi đua thường xuyên theo năm và các phong trào thi đua đột xuất, ngắn hạn phù hợp với yêu cầu thực tế của doanh nghiệp. Khi tổ chức các phong trào thi đua phải xây dựng kế hoạch cụ thể, chi tiết; linh hoạt về hình thức; đảm bảo nội dung, chỉ tiêu thi đua phải cụ thể, thiết thực, có trọng tâm, phù hợp với đặc điểm của doanh nghiệp, gắn với hoạt động sản xuất – kinh doanh của doanh nghiệp. Phân công nhiệm vụ cụ thể trong qua trình tổ chức thực hiện. Quan tâm tạo điều kiện cho đoàn viên, NLD phát huy sáng kiến, sáng tạo từ thực tế lao động sản xuất. Làm tốt công tác bồi dưỡng, xây dựng lực lượng nòng cốt, tuyên truyền, vận động để đoàn viên, NLD tích cực tham gia các phong trào thi đua.

- Tăng cường công tác tuyên truyền, nhân rộng các điển hình tiên tiến trong CNLD, phối hợp với các ban ngành chức năng, người sử dụng lao động làm tốt công tác đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ, tay nghề, phối hợp tổ chức tốt các hội thi sáng tạo kỹ thuật trong CNLD.

Thứ ba, xây dựng và ban hành các quy chế, quy định về sáng kiến sáng tạo, cải tiến kỹ thuật nâng cao năng suất lao động

- Đề phát huy được sáng kiến, sáng tạo, cải tiến kỹ thuật nâng cao năng suất lao động thường xuyên liên tục và đạt hiệu quả cao, công đoàn cơ sở cần

tham mưu, tư vấn cho người sử dụng lao động ban hành “*Quy chế hoạt động sáng kiến*”, tổ chức đăng ký sáng kiến, thành lập tổ hỗ trợ thực hiện sáng kiến ở tất cả các doanh nghiệp. Có cơ chế khen thưởng động viên kịp thời, những sáng kiến tính được giá trị làm lợi bằng tiền thì sau khi được công nhận, tác giả được thưởng theo tỷ lệ phần trăm (%) giá trị làm lợi/năm; những sáng kiến không tính ra giá trị làm lợi bằng tiền, như sáng kiến liên quan đến cải thiện điều kiện làm việc, đảm bảo an toàn, vệ sinh lao động, cải thiện môi trường hoặc hợp lý hóa trong các quy trình... mức tính thưởng cho tác giả được tính theo khả năng áp dụng của doanh nghiệp, đơn vị.

- Nghiên cứu đề xuất tiếp tục ban hành và thực thi các giải pháp mang tính đột phá để các tổ chức kinh tế tiếp cận, ứng dụng công nghệ, từng bước nâng cao năng lực đổi mới sáng tạo trong hoạt động sản xuất kinh doanh. Cần đặt doanh nghiệp vào vị trí trung tâm của các chính sách đổi mới, tạo môi trường chính sách hỗ trợ nâng cao năng lực công nghệ cho doanh nghiệp nhằm tăng NSLĐ với các sản phẩm mới, công nghệ cao. Có giải pháp khuyến khích các doanh nghiệp sắp xếp lại để có quy mô lao động tối ưu gắn với đào tạo người lao động nhằm đạt được năng suất lao động cao nhất; khuyến khích các doanh nghiệp đầu tư đổi mới, sáng tạo, ứng dụng khoa học công nghệ trong sản xuất, tham gia sâu vào chuỗi giá trị toàn cầu để tăng năng suất, đặc biệt là có chính sách hỗ trợ việc sớm áp dụng tự động hóa, đầu tư cho công nghệ tự động hóa và cơ sở hạ tầng kỹ thuật số nhằm chủ động tận dụng cơ hội của cuộc CMCN 4.0.

Thứ tư, chú trọng và đổi mới nội dung đào tạo nghề trong bối cảnh mới

Các chương trình đào tạo ở các cấp cần có sự cập nhật nhanh chóng xu hướng công nghệ. Trong bối cảnh CMCN 4.0 đang diễn ra (với sự phát triển của công nghệ số, công nghệ sinh học, vật liệu mới, năng lượng và môi trường) thì các chương trình học tập ở các cấp phổ thông hoặc bậc đại học, cao đẳng cũng như đào tạo nghề cần đưa vào các kiến thức và kỹ năng cơ bản để những người lao động trong tương lai hiểu được và có thể tiếp cận được công nghệ mới. Việc thay đổi các chương trình đào tạo cũng cần có sự nghiên cứu và cập nhật nhanh chóng để thích ứng với những thay đổi với tốc độ ngày càng nhanh của nền công nghiệp toàn cầu./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] <https://www.gso.gov.vn/du-lieu-va-so-lieu-thong-ke/2021/04/thong-bao-cao-chi-tinh-hinh-lao-dong-viec-lam-quy-i-2021/#>
- [2] Nguyễn Thị Lê Hoa, Lê Xuân Biên - Viện Năng suất Việt Nam (2021): Nâng cao năng suất lao động dựa trên khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo.
- [3] <https://baodautu.vn/nang-suat-lao-dong-cua-viet-nam-dung-o-dau-so-voi-cac-nuoc-asean-6-d131091.html>
- [4] [10] Liên đoàn Lao động tỉnh Bình Dương (2020): Hiệu quả trong phong trào thi đua lao động giỏi, lao động sáng tạo tại các doanh nghiệp khu vực ngoài nhà nước tỉnh Bình Dương.
- [5] Ngô Tôn Tấn - Tỉnh ủy viên - Chủ tịch LĐLĐ tỉnh Thanh Hóa (2020) - “Lao động giỏi, lao động sáng tạo” trong doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa.
- [6] Liên đoàn Lao động tỉnh Quảng Ninh (2020): Phát huy vai trò của công đoàn Quảng Ninh trong triển khai phong trào thi đua “doanh nghiệp giỏi”, “công nhân tiên tiến tiêu biểu” góp phần phát triển kinh tế xã hội của tỉnh và xây dựng đội ngũ công nhân lớn mạnh.
- [7] Công đoàn Khu Công nghiệp Biên Hòa - Liên đoàn Lao động tỉnh Đồng Nai (2020): công tác vận động công nhân lao động hưởng ứng, tham gia các phong trào thi đua yêu nước tại doanh nghiệp ngoài khu vực nhà nước.
- [8] Công đoàn Dầu khí Việt Nam (2020): kết quả và kinh nghiệm thực tiễn từ phong trào thi đua “lao động giỏi, lao động sáng tạo” trong công nhân lao động của công đoàn ngành dầu khí.
- [9] Đặng Xuân Thu - Chủ tịch CĐ Tập đoàn Prime (2020): Kinh nghiệm tổ chức phong trào thi đua đầy mạnh áp dụng sáng kiến, cải tiến kỹ thuật.
- [11] Phạm Tiến Đạt, Phó Giám đốc Chi nhánh Sông Đà 407, Công ty cổ phần Sông Đà 4 (2020): Phong trào thi đua liên kết trên các công trình trọng điểm.
- [12] Đồng chí: Lê Văn Biên - Công nhân Phân xưởng Khai thác 11, Công ty Than Thống Nhất, Tập đoàn Than - Khoáng sản Việt Nam (2020): Người thợ mỏ xuất sắc tiêu biểu với phong trào “lao động giỏi, lao động sáng tạo”.
- [13] <http://tuyengiao.vn/van-hoa-xa-hoi/xa-hoi/ung-dung-cong-nghe-de-cong-khai-trong-thi-dua-khen-thuong-133840>